

[Korsgaard.]

maa ændres, og jeg har, som sagt, heller ikke Indtryk af, at Handelsministeren paa dette Punkt var helt uimodtagelig.

Men det Punkt, der voldte de store Vanskeligheder, var jo Landmandsbanken. I det hele taget fik Forhandlingerne i Udvalget et noget mærkeligt Forløb. Man maatte ifølge Sagens Natur — da en Aktionærforsamling var spurgt og kun kunde være bundet i en begrænset Tid — antage, at der i Udvalget vilde blive gjort store Anstrengelser for at faa Sagen igennem, og dette, at det ærede Medlem Hr. Fisker blev gjort til Formand for Udvalget, skulde jo ikke modsige Opfattelser i den Retning. Men paa et vist Tidspunkt gik det hele i Staa; og man kan vel nok nu konstatere, at nu er der i hvert Tilfælde god Tid, for nu gælder det Argument, at Aktionærernes Tilsagn vil ophøre til et vist Tidspunkt, ikke mere, for nu er det hørt op og skal med andre Ord gives igen; for saa vidt kan jeg give det ærede Medlem Hr. Himmelstrup Ret i, at nu kan vi tage os rimelig Tid til at undersøge Sagen. Men, som sagt: det Spørgsmaal, der voldte de største Vanskeligheder, var Forholdet til Landmandsbanken, og dér mener vi for det første, at det at have givet et Løfte er noget, man endnu maa regne med mellem honnøtte Mennesker, og da vi endvidere mener, at Regeringspartiet paa et tidligere Tidspunkt har givet Løfte om, at Landmandsbanken under Forhold som de nuværende skulde afvikles for i hvert Fald over Halvparten af Aktiekapitalens Vedkommende, saa skulde man egentlig synes, at det var der ingen Grund til at tale om. Afviklingsbestemmelsen kan kun ændres, hvis de dengang kontraherende Parter bliver enige om, at de ikke vil have en saadan Ordning. Men det er en Kendsgerning, at saaledes ser Regeringspartierne ikke paa det. At Socialdemokratiet ikke gør det, er jo dobbelt beklageligt, fordi det var den ene af de kontraherende Parter, dengang Landmandsbankloven blev lavet, hvorimod Det radikale Parti holdt sig udenfor, man vilde overhovedet ikke have, at Landmandsbanken skulde være Statsbank, men at den efter visse Regler straks skulde overgaa til at være Privatbank. Det er egentlig underligt, som Standpunkterne kan skifte med Tiderne; nu synes ogsaa Det radikale Parti, at Landmandsbanken bør vedblivende ejes af Staten. Vi mener at have Ret til at forlange, at dette Statseje maa ophøre i Kraft af det tidligere afgivne Løfte, og sagligt maa vi mene, at det er ønskeligt, at Landmands-

banken overgaa til at være Privatbank, ikke mindst naar Staten faar en væsentlig større Indflydelse paa den nye Nationalbank, end den har haft paa den gamle, idet vi ikke kan tro, at det i nogen Henseende kan være lykkeligt, at Staten i alt for høj Grad er Herre over Bankvæsenet i dette Land. Deri skal ikke ligge, at en Privatbank altid er vel drevet, og en Statsbank altid er daarligt drevet. Men rent principielt tror vi, at den Indflydelse, Staten skal have paa Bankvæsenet, bliver fuldstændig tilstrækkelig dels gennem det almindelige Tilsyn, Staten fører med Bankerne i Kraft af den bestaaende Lovgivning, dels gennem den Indflydelse, Staten gennem den Nationalbank i givet Fald kan faa paa al privat Bankvirksomhed i dette Land.

Men til denne Betragtning vil jeg gerne føje en anden, som jeg fremdrog i Udvalget — da jeg selv har fremdraget den, maa jeg vel i hvert Fald ogsaa have Lov at fremdrage den her — nemlig den, at det, at Staten ejer over Halvparten af Landmandsbankaktierne, i Virkeligheden betyder en stor Risiko. Naar man har gjort Landmandsbanken til et Aktieselskab, hvor ganske vist Staten ejer alle Aktier, er det sikkert gjort ud fra den Betragtning, at dermed begrænsede man Risikoen til Aktiekapitalen, eventuelt Aktiekapitalen plus det Reservecapitalsindskud, som man har garanteret. Jeg tror imidlertid ikke, en saadan Betragtning i givet Tilfælde vilde kunne holde. Jeg tror ikke, den danske Befolkning vilde finde sig i, at Indskyderne i en Virksomhed, hvor Staten staar som den, der i enhver Henseende bestemmer Ledelsen, i givet Fald skulde kunne lide Tab. Jeg tror, det vilde vise sig at være en Fiktion, at Staten havde værget sig mod Risiko ved at have oprettet denne Stødpude, om jeg saa maa sige. Jeg har ogsaa et bestemt Eksempel, der netop viser, at saaledes er det. Jeg gaar ud fra, at det er Offentligheden bekendt, at Briketfabrikken „Kaas“ har trængt til Penge; det er ogsaa et Aktieforetagende, hvor Staten ganske vist ikke ejer alle Aktierne, men hvor den ejer de fleste. Finansministeren kom for ikke saa svært længe siden til Finansudvalget og bad om Tilslutning til at faa et vist Beløb for at kunne betale Kreditorerne, og den højtærede Finansminister maatte naturnødvendigt bruge den Begrundelse, at det vilde dog ikke se godt ud, at det i et Foretagende, hvor Staten ejede mere end Halvparten af Aktierne, kunde ske, at de almindelige Kreditorer ikke fik deres Penge, og jeg gav den højtærede Fi-